

3.2 Attitude ten aanzien van klimaatverandering

3.2.1 Bezorgdheid m.b.t. klimaatverandering

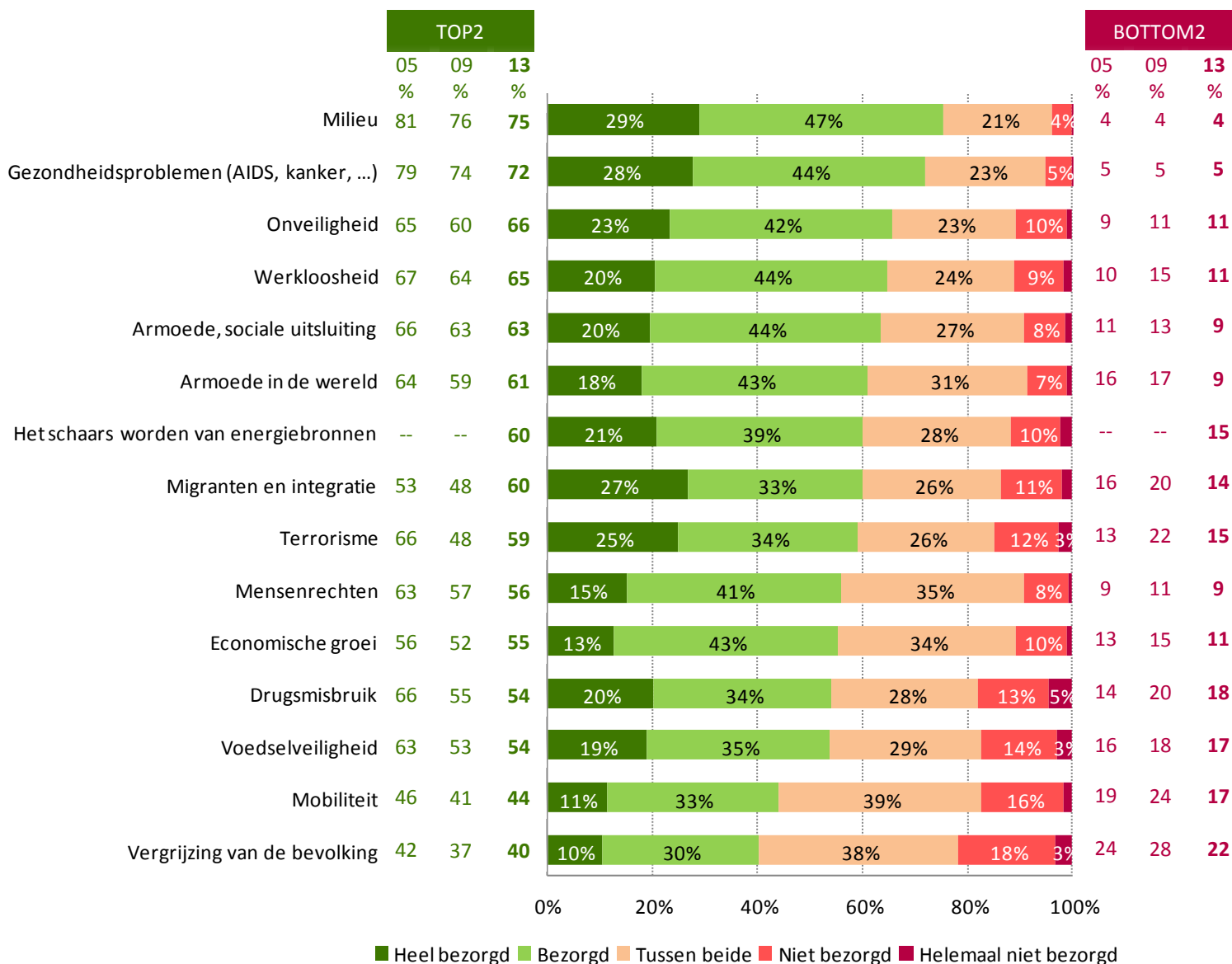
3.2.1.1 BEZORGDHEID OVER DE ALGEMENE PROBLEMATIEKEN

In een eerste luik van dit onderzoeksrapport gaan we na in welke mate de milieuproblematiek en in het bijzonder de klimaatverandering tot bezorgdheid leidt onder de Belgen. De eerste vraag in het klimaatonderzoek peilde naar de bezorgdheid van de Belgen over verschillende algemene problematieken.

We stellen vast dat men zich het meest zorgen maakt over het milieu: 75% van de Belgen zegt (heel) bezorgd te zijn om het milieu. Gezondheidsproblemen (72%) en onveiligheid (66%) vervulden de top drie van meest zorgwekkende problematieken. Ten opzichte van de voorgaande klimaatstudies (2005 en 2009) is er telkens sprake van een (zeer) lichte daling voor wat betreft de mate van bezorgdheid over het milieu.

Het is echter mogelijk dat er een bias optreedt door het feit dat de opdrachtgever van de enquête het DG Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid is: dit feit zou een invloed kunnen hebben op de manier waarop de respondenten op deze vraag hebben geantwoord.

Grafiek 8 – Vraag 1: Hieronder vindt u een lijst met dingen waarover sommige mensen zeggen dat ze zich zorgen maken. Kan u voor elk van hen aangeven in welke mate u er bezorgd om bent?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. 'missings'.

De mate van bezorgdheid die men uit ten aanzien van de opgelijste aspecten, wordt beïnvloed door bepaalde persoons- en omgevingskenmerken, met name het geslacht, de leeftijd, het opleidingsniveau, de regio waarin men woonachtig is en de mate van verstedelijking van het gebied waar men woont.

Beschouwd naar geslacht, blijkt dat vrouwen zich over het algemeen meer zorgen maken dan mannen met uitzondering van het aspect mobiliteit en het schaarser worden van energiebronnen.

Belgen uit de oudste leeftijdsgroep van 56 tot 75 jaar zijn over het algemeen meer bezorgd ten aanzien van de verscheidene aspecten dan Belgen uit de jongste leeftijdsgroep van 16 tot 35 jaar.

Ook het opleidingsniveau van de Belg beïnvloedt in belangrijke mate de mate van bezorgdheid die men heeft ten aanzien van de verscheidene aspecten. Over het algemeen kan gesteld worden dat het eerder lager opgeleide Belgen zijn die zich meer zorgen maken over de verscheidene aspecten, waarbij het verschil zich voornamelijk laat zien ten aanzien van Belgen met een diploma hoger onderwijs, met in het bijzonder een universitair diploma. Voor twee aspecten is een omgekeerde trend te onderscheiden: de hoogst opgeleide Belgen (universitair diploma) maken zich meer zorgen over milieu en mensenrechten dan lager opgeleide Belgen.

Ook de regio waarin men woont beïnvloedt de bezorgdheid omtrent een aantal aspecten, waarbij Walen over het algemeen een hogere mate van bezorgdheid uiten dan Vlamingen. Belgen woonachtig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevinden zich veelal tussen Vlamingen en Walen in qua bezorgdheid zonder er significant van af te wijken, met uitzondering van de aspecten vergrijzing van de bevolking en mobiliteit. Enerzijds maken laatstgenoemden zich minder zorgen over de vergrijzing van de bevolking dan Vlamingen en Walen, anderzijds echter maken ze zich opvallend meer zorgen over het aspect mobiliteit.

Tot slot zijn er nog een aantal significante verschillen naar de mate van verstedelijking van het gebied waarin men woont, waarbij over het algemeen Belgen die in een grote centrumstad wonen een hogere mate van bezorgdheid uiten omtrent onveiligheid, mensenrechten en mobiliteit.

Tabel 5: V1, significante verschillen naar subgroepen

		Percentages			Significante verschillen
	<i>Geslacht</i>	Mannen (1)	Vrouwen (2)		
Armoede in de wereld	(Helemaal) niet bezorgd	10,6%	7,6%		1/2
	Tussen beide	41,2%	34,9%		
	(Heel) bezorgd	48,2%	57,5%		
Het milieu	(Helemaal) niet bezorgd	7,3%	3,3%		1/2
	Tussen beide	27,8%	30,3%		
	(Heel) bezorgd	64,9%	66,5%		
Mensenrechten	(Helemaal) niet bezorgd	11,7%	8,2%		1/2
	Tussen beide	43,5%	39,9%		
	(Heel) bezorgd	44,8%	52,0%		
Gezondheidsproblemen	(Helemaal) niet bezorgd	8,8%	4,4%		1/2
	Tussen beide	31,9%	31,7%		
	(Heel) bezorgd	59,2%	63,9%		
Terrorisme	(Helemaal) niet bezorgd	19,4%	14,7%		1/2
	Tussen beide	36,8%	34,9%		
	(Heel) bezorgd	43,8%	50,5%		
Mobiliteit	(Helemaal) niet bezorgd	15,9%	20,1%		1/2
	Tussen beide	42,2%	46,6%		
	(Heel) bezorgd	42,0%	33,3%		
Het schaars worden van energiebronnen	(Helemaal) niet bezorgd	15,1%	9,8%		1/2
	Tussen beide	33,6%	39,1%		
	(Heel) bezorgd	51,3%	51,1%		
	<i>Leeftijd</i>	16-35j (1)	36-55j (2)	56-75j (3)	
Onveiligheid	(Helemaal) niet bezorgd	15,0%	11,3%	6,0%	1/3, 2/3
	Tussen beide	25,2%	23,3%	21,9%	
	(Heel) bezorgd	59,8%	65,3%	72,1%	
Armoede, sociale uitsluiting	(Helemaal) niet bezorgd	14,2%	9,6%	5,0%	1/3, 2/3
	Tussen beide	39,7%	32,1%	32,7%	
	(Heel) bezorgd	46,1%	58,2%	62,3%	
Werkloosheid	(Helemaal) niet bezorgd	14,7%	13,4%	7,5%	1/3, 2/3
	Tussen beide	33,6%	30,1%	29,4%	
	(Heel) bezorgd	51,7%	56,5%	63,1%	
Armoede in de wereld	(Helemaal) niet bezorgd	12,1%	9,5%	5,1%	1/3
	Tussen beide	31,6%	42,4%	39,4%	
	(Heel) bezorgd	56,3%	48,0%	55,5%	
Economische groei	(Helemaal) niet bezorgd	19,2%	9,3%	5,5%	1/2, 1/3
	Tussen beide	35,4%	37,8%	44,7%	
	(Heel) bezorgd	45,6%	52,9%	49,9%	
Mensenrechten	(Helemaal) niet bezorgd	15,0%	9,4%	5,3%	1/2, 1/3
	Tussen beide	41,6%	42,8%	40,3%	
	(Heel) bezorgd	43,4%	47,7%	54,4%	
Drugsmisbruik	(Helemaal) niet bezorgd	25,4%	15,2%	11,5%	1/2, 1/3
	Tussen beide	41,9%	38,0%	29,6%	
	(Heel) bezorgd	32,6%	46,8%	59,0%	
Terrorisme	(Helemaal) niet bezorgd	22,6%	16,8%	9,8%	1/2, 2/3
	Tussen beide	35,0%	36,8%	35,3%	
	(Heel) bezorgd	42,4%	46,4%	55,0%	
Vergrijzing van de bevolking	(Helemaal) niet bezorgd	26,9%	20,2%	17,2%	1/3
	Tussen beide	40,8%	44,8%	46,2%	
	(Heel) bezorgd	32,3%	35,0%	36,6%	
Mobiliteit	(Helemaal) niet bezorgd	25,8%	18,1%	10,3%	1/2, 1/3, 2/3
	Tussen beide	43,1%	42,8%	47,9%	
	(Heel) bezorgd	31,1%	39,1%	41,7%	
Migranten en integratie	(Helemaal) niet bezorgd	19,9%	17,5%	10,7%	1/3, 2/3
	Tussen beide	34,8%	38,2%	38,2%	
	(Heel) bezorgd	45,3%	44,2%	51,1%	
Voedselveiligheid	(Helemaal) niet bezorgd	26,8%	18,1%	10,2%	1/2, 1/3, 2/3
	Tussen beide	37,9%	34,0%	39,1%	
	(Heel) bezorgd	35,3%	47,9%	50,7%	

		Percentages						Significante verschillen
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Onveiligheid	(Helemaal) niet bezorgd	0,0%	11,6%	7,1%	10,7%	11,3%	26,6%	2-5/6
	Tussen beide	32,3%	16,9%	27,1%	22,0%	25,1%	27,3%	1/2
	(Heel) bezorgd	67,7%	71,5%	65,8%	67,3%	63,6%	46,1%	1-5/6
Werkloosheid	(Helemaal) niet bezorgd	6,5%	8,5%	9,4%	10,2%	16,0%	17,5%	1/5
	Tussen beide	29,7%	22,9%	23,6%	21,8%	25,8%	23,5%	
	(Heel) bezorgd	63,8%	68,6%	67,0%	68,0%	58,2%	59,0%	
Economische groei	(Helemaal) niet bezorgd	8,3%	10,9%	5,4%	10,0%	13,6%	19,1%	3/6
	Tussen beide	39,5%	30,4%	34,9%	32,2%	35,0%	33,0%	
	(Heel) bezorgd	52,1%	58,7%	59,7%	57,8%	51,5%	47,9%	
Milieu	(Helemaal) niet bezorgd	2,0%	6,1%	3,6%	4,8%	2,0%	3,3%	
	Tussen beide	23,2%	22,7%	26,3%	19,6%	18,7%	11,3%	3/6
	(Heel) bezorgd	74,8%	71,2%	70,1%	75,6%	79,3%	85,4%	2/6, 3/6
Mensenrechten	(Helemaal) niet bezorgd	2,8%	12,1%	10,5%	8,9%	10,7%	6,6%	1/2, 1/5
	Tussen beide	39,3%	36,9%	37,3%	36,5%	30,3%	26,3%	
	(Heel) bezorgd	57,9%	50,9%	52,1%	54,6%	59,0%	67,1%	2/6
Gezondheidsproblemen	(Helemaal) niet bezorgd	5,9%	3,7%	5,3%	6,1%	4,1%	6,8%	
	Tussen beide	31,3%	19,0%	17,7%	24,7%	21,5%	26,9%	1/2
	(Heel) bezorgd	62,9%	77,3%	77,0%	69,1%	74,4%	66,2%	1/2
Drugsmisbruik	(Helemaal) niet bezorgd	11,6%	13,4%	18,2%	18,6%	19,0%	32,2%	1/6, 2/6, 4/6
	Tussen beide	21,8%	20,9%	26,6%	31,8%	32,6%	33,2%	2/4, 2/5
	(Heel) bezorgd	66,6%	65,6%	55,2%	49,5%	48,5%	34,6%	1-2/4-6, 3/6
Terrorisme	(Helemaal) niet bezorgd	4,6%	9,1%	14,0%	16,5%	18,1%	33,3%	1-2/4-5, 1-5/6
	Tussen beide	25,4%	22,4%	26,5%	24,4%	28,0%	35,8%	
	(Heel) bezorgd	69,9%	68,5%	59,5%	59,1%	53,9%	31,0%	1-2/5-6, 3-5/6
Vergrijzing van de bevolking	(Helemaal) niet bezorgd	8,2%	23,0%	21,8%	27,6%	19,5%	24,4%	1/2-6
	Tussen beide	45,4%	37,3%	42,3%	34,3%	37,9%	34,9%	
	(Heel) bezorgd	46,4%	39,6%	36,0%	38,1%	42,7%	40,7%	
Migranten en integratie	(Helemaal) niet bezorgd	11,0%	11,9%	9,5%	16,5%	12,5%	19,0%	
	Tussen beide	29,1%	23,8%	25,7%	22,7%	34,1%	25,3%	4/5
	(Heel) bezorgd	59,9%	64,3%	64,9%	60,9%	53,4%	55,7%	
Het schaars worden van energiebronnen	(Helemaal) niet bezorgd	9,2%	13,9%	10,0%	8,3%	15,5%	16,9%	4/5
	Tussen beide	24,9%	25,3%	30,8%	28,0%	31,7%	25,6%	
	(Heel) bezorgd	65,9%	60,8%	59,1%	63,7%	52,8%	57,5%	

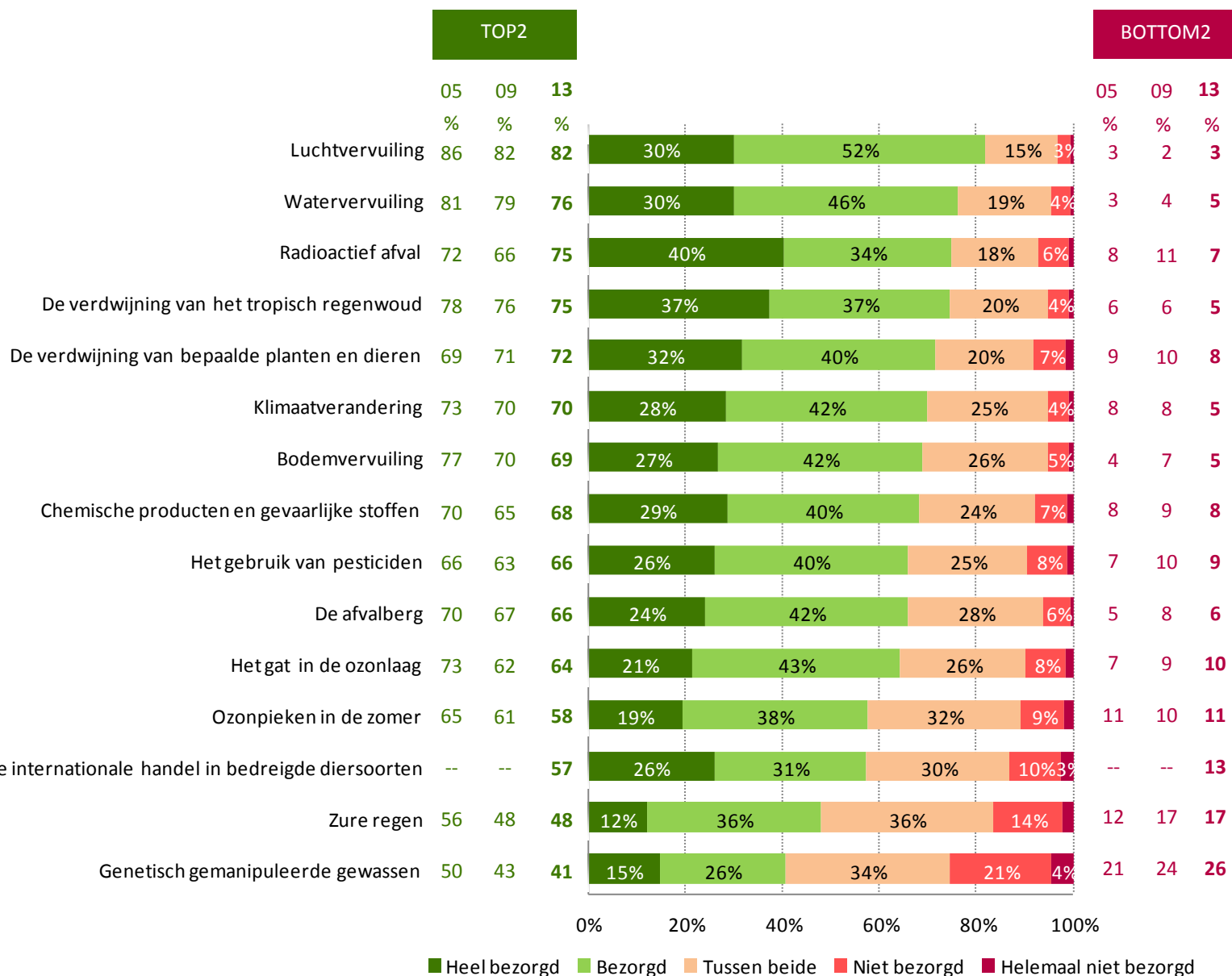
	Regio	Noord (1)	Brussel (2)	Zuid (3)	
Onveiligheid	(Helemaal) niet bezorgd	13,1%	9,9%	6,9%	1/3
	Tussen beide	24,5%	21,6%	21,9%	
	(Heel) bezorgd	62,4%	68,5%	71,2%	1/3
Armoede, sociale uitsluiting	(Helemaal) niet bezorgd	11,9%	5,7%	6,0%	1/3
	Tussen beide	36,8%	38,9%	29,4%	1/3
	(Heel) bezorgd	51,3%	55,4%	64,6%	1/3
Vergrijzing van de bevolking	(Helemaal) niet bezorgd	19,5%	30,7%	22,6%	1/2
	Tussen beide	44,0%	44,4%	43,9%	
	(Heel) bezorgd	36,5%	24,9%	33,4%	
Mobiliteit	(Helemaal) niet bezorgd	20,4%	11,8%	15,0%	
	Tussen beide	43,4%	37,2%	48,4%	
	(Heel) bezorgd	36,2%	51,0%	36,7%	1/2, 2/3
Voedselveiligheid	(Helemaal) niet bezorgd	22,0%	16,7%	11,3%	1/3
	Tussen beide	36,4%	33,4%	38,5%	
	(Heel) bezorgd	41,6%	49,9%	50,2%	1/3

		Percentages				Significante verschillen
	Urbanisatie	5 centra (1)	Steden (2)	Kleine lok. (3)	Landelijk (4)	
Onveiligheid	(Helemaal) niet bezorgd	10,6%	11,5%	9,7%	11,7%	
	Tussen beide	19,9%	26,8%	19,8%	28,2%	1/4, 3/4
	(Heel) bezorgd	69,5%	61,7%	70,5%	60,1%	1/4, 3/4
Armoede in de wereld	(Helemaal) niet bezorgd	7,6%	4,8%	8,2%	13,0%	
	Tussen beide	37,4%	36,8%	38,6%	38,4%	
	(Heel) bezorgd	54,9%	58,4%	53,1%	48,6%	2/4
Mensenrechten	(Helemaal) niet bezorgd	10,3%	6,9%	11,2%	9,7%	
	Tussen beide	33,5%	50,7%	42,2%	43,0%	1/2
	(Heel) bezorgd	56,1%	42,4%	46,8%	47,3%	1/2
Mobiliteit	(Helemaal) niet bezorgd	17,4%	14,5%	20,8%	17,7%	
	Tussen beide	36,9%	44,7%	47,0%	47,8%	1/3, 1/4
	(Heel) bezorgd	45,7%	40,8%	32,3%	34,5%	1/3, 1/4

3.2.1.2 BEZORGDEHEID OVER DE MILIEU-PROBLEMATIEKEN

Naast de positionering van de milieuproblematiek ten opzichte van algemene problematieken, biedt dit onderzoek ook een dieper zicht op de positionering van klimaatverandering ten opzichte van andere milieuproblematieken. Belgen maken zich, net zoals in 2005 en 2009, voornamelijk zorgen over lucht- en watervervuiling (respectievelijk 82% en 76%). Ten derde is driekwart van de respondenten bezorgd over radioactief afval (75%). Klimaatverandering neemt tussen de andere milieuproblematieken een zesde plaats in (met 70% van de burgers die hier bezorgd over is). Slechts 5% is (helemaal) niet bezorgd over klimaatverandering.

Grafiek 9 – Vraag 2:
En als we nu specifiek naar de milieuproblematiek kijken, kan u voor elk van volgende zaken aanduiden in welke mate u er bezorgd om bent?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

De mate van bezorgdheid die men heeft aangaande de milieuproblematiek blijkt samen te hangen met een aantal persoonskarakteristieken. Zo vertonen vrouwen een grotere bezorgdheid over verscheidene aspecten van de milieuproblematiek dan mannen. Ook oudere Belgen zijn over het algemeen meer bezorgd dan Belgen in de jongste leeftijdsgroep van 16 tot 35 jaar. De enige uitzondering hierop geldt voor de klimaatverandering, alsook de verdwijning van planten en dieren waar het net de oudste leeftijdsgroep van 56 tot 75 jaar is die zich minder bezorgd toont.

Voorts beïnvloedt ook de opleiding van de Belg de mate van bezorgdheid die hij/zij aan de dag legt voor verscheidene aspecten van de milieuproblematiek: over het algemeen zijn hoger opgeleide Belgen minder bezorgd dan lager opgeleide Belgen. Naar regio beschouwd, zijn Vlamingen minder bezorgd dan Walen.

Tabel 6: V2, significante verschillen naar subgroepen

		Percentages			Significante verschillen
	<i>Geslacht</i>	Mannen (1)	Vrouwen (2)		
Het gat in de ozonlaag	(Helemaal) niet bezorgd	13,9%	5,9%	1/2	
	Tussen beide	27,4%	24,3%		
	(Heel) bezorgd	58,7%	69,8%		
GMO's	(Helemaal) niet bezorgd	30,4%	21,0%	1/2	
	Tussen beide	32,2%	35,2%		
	(Heel) bezorgd	37,4%	43,8%		
Watervervuiling	(Helemaal) niet bezorgd	6,1%	3,1%	1/2	
	Tussen beide	17,9%	20,7%		
	(Heel) bezorgd	76,1%	76,2%		
Verdwijning van planten en dieren	(Helemaal) niet bezorgd	10,1%	6,3%	1/2	
	Tussen beide	20,2%	20,5%		
	(Heel) bezorgd	69,7%	73,2%		
Klimaatverandering	(Helemaal) niet bezorgd	7,2%	3,0%	1/2	
	Tussen beide	26,2%	24,0%		
	(Heel) bezorgd	66,6%	73,0%		
Radioactief afval	(Helemaal) niet bezorgd	9,4%	5,2%	1/2	
	Tussen beide	16,5%	19,3%		
	(Heel) bezorgd	74,1%	75,5%		
Internationale handel in bedreigde diersoorten	(Helemaal) niet bezorgd	15,1%	11,0%	1/2	
	Tussen beide	30,5%	28,9%		
	(Heel) bezorgd	54,4%	60,2%		
Ozonpieken in de zomer	(Helemaal) niet bezorgd	14,9%	6,7%	1/2	
	Tussen beide	32,1%	31,4%		
	(Heel) bezorgd	53,0%	61,9%		
	<i>Leeftijd</i>	16-35j (1)	36-55j (2)	56-75j (3)	
GMO's	(Helemaal) niet bezorgd	35,0%	22,6%	19,7%	1/2, 1/3
	Tussen beide	34,2%	31,7%	35,7%	
	(Heel) bezorgd	30,8%	45,6%	44,6%	
Zure regen	(Helemaal) niet bezorgd	29,3%	12,8%	8,3%	1/2, 1/3
	Tussen beide	36,9%	35,2%	34,5%	
	(Heel) bezorgd	33,8%	52,0%	57,2%	
Watervervuiling	(Helemaal) niet bezorgd	7,9%	3,5%	2,4%	1/2, 1/3
	Tussen beide	20,3%	19,7%	17,9%	
	(Heel) bezorgd	71,8%	76,8%	79,7%	
Verdwijning van planten en dieren	(Helemaal) niet bezorgd	8,6%	6,5%	9,5%	1/3
	Tussen beide	16,3%	20,6%	24,1%	
	(Heel) bezorgd	75,1%	72,9%	66,4%	
Klimaatverandering	(Helemaal) niet bezorgd	5,3%	3,9%	6,2%	1/3
	Tussen beide	21,4%	24,3%	29,6%	
	(Heel) bezorgd	73,3%	71,9%	64,3%	
Radioactief afval	(Helemaal) niet bezorgd	9,4%	6,7%	5,7%	1/2, 1/3
	Tussen beide	26,3%	15,9%	12,1%	
	(Heel) bezorgd	64,3%	77,4%	82,2%	

		Percentages						Significante verschillen
	Leeftijd	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)		
Het gebruik van pesticiden	(Helemaal) niet bezorgd	17,9%		6,7%		4,3%		1/2, 1/3
	Tussen beide	30,7%		23,2%		20,3%		1/2, 1/3
	(Heel) bezorgd	51,4%		70,2%		75,3%		1/2, 1/3
De afvalberg	(Helemaal) niet bezorgd	8,1%		6,1%		4,2%		1/3
	Tussen beide	32,9%		24,4%		27,5%		1/2
	(Heel) bezorgd	59,0%		69,5%		68,3%		1/2, 1/3
Bodemvervuiling	(Helemaal) niet bezorgd	8,6%		3,6%		3,9%		1/2, 1/3
	Tussen beide	32,5%		21,8%		23,7%		1/2, 1/3
	(Heel) bezorgd	58,9%		74,6%		72,4%		1/2, 1/3
Chemische producten en gevaarlijke stoffen	(Helemaal) niet bezorgd	12,7%		6,8%		4,7%		1/2, 1/3
	Tussen beide	30,2%		23,8%		17,3%		1/3, 2/3
	(Heel) bezorgd	57,1%		69,4%		78,0%		1/2, 1/3, 2/3
Ozonpieken in de zomer	(Helemaal) niet bezorgd	16,1%		8,4%		8,0%		1/2, 1/3
	Tussen beide	34,6%		30,9%		29,9%		
	(Heel) bezorgd	49,3%		60,7%		62,1%		1/2, 1/3
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Luchtvervuiling	(Helemaal) niet bezorgd	1,1%	3,3%	0,4%	5,8%	2,4%	3,4%	
	Tussen beide	11,8%	20,1%	21,7%	9,7%	15,2%	13,5%	2/4, 3/4
	(Heel) bezorgd	87,1%	76,6%	77,9%	84,5%	82,5%	83,1%	
Het gat in de ozonlaag	(Helemaal) niet bezorgd	3,5%	8,8%	6,0%	11,8%	12,1%	14,7%	1/4-6
	Tussen beide	20,7%	21,6%	34,4%	23,4%	28,1%	36,1%	2/3, 2/6
	(Heel) bezorgd	75,8%	69,6%	59,6%	64,8%	59,9%	49,2%	1/3, 1/5-6, 2/6, 4/6
GMO's	(Helemaal) niet bezorgd	11,8%	20,0%	27,2%	30,4%	28,5%	35,1%	1/3, 1/5, 1-2/4, 1-2/6
	Tussen beide	39,6%	33,1%	40,5%	34,0%	30,0%	25,9%	
	(Heel) bezorgd	48,6%	46,8%	32,3%	35,6%	41,5%	39,0%	2/3-4
Zure regen	(Helemaal) niet bezorgd	3,8%	17,0%	14,4%	18,1%	20,1%	22,9%	1/2-6
	Tussen beide	36,5%	26,3%	39,0%	37,8%	37,9%	40,3%	2/4-5
	(Heel) bezorgd	59,6%	56,7%	46,7%	44,0%	42,0%	36,8%	1-2/4-6
Radioactief afval	(Helemaal) niet bezorgd	6,2%	3,7%	5,8%	8,8%	8,8%	11,7%	2/6
	Tussen beide	11,5%	15,6%	20,7%	17,3%	21,3%	23,9%	
	(Heel) bezorgd	82,3%	80,7%	73,5%	73,9%	69,9%	64,4%	1/6, 2/5-6
Het gebruik van pesticiden	(Helemaal) niet bezorgd	2,7%	8,7%	10,0%	13,6%	8,1%	10,6%	1/4
	Tussen beide	20,3%	24,9%	28,6%	23,5%	25,0%	25,7%	
	(Heel) bezorgd	76,9%	66,4%	61,4%	62,9%	66,9%	63,7%	1/3-4
Internationale handel in bedreigde diersoorten	(Helemaal) niet bezorgd	7,0%	8,7%	10,9%	14,9%	14,5%	27,2%	1-5/6
	Tussen beide	22,4%	31,0%	29,8%	25,9%	36,5%	28,6%	1/5, 4/5
	(Heel) bezorgd	70,6%	60,3%	59,2%	59,2%	49,0%	44,2%	1/5-6, 2/6
Chemische producten en gevaarlijke stoffen	(Helemaal) niet bezorgd	3,7%	7,6%	6,0%	9,6%	8,2%	12,4%	
	Tussen beide	15,9%	17,2%	25,5%	24,0%	30,9%	29,4%	1-2/5
	(Heel) bezorgd	80,4%	75,2%	68,5%	66,4%	60,9%	58,2%	1/4-6, 2/5-6
Ozonpieken in de zomer	(Helemaal) niet bezorgd	5,7%	10,1%	5,9%	13,6%	10,4%	16,4%	1/6
	Tussen beide	26,0%	27,3%	38,7%	28,7%	36,6%	39,9%	
	(Heel) bezorgd	68,3%	62,6%	55,3%	57,7%	52,9%	43,7%	1/5-6, 2/6

		Percentages			Significante verschillen	
	Regio	Noord (1)	Brussel (2)	Zuid (3)		
GMO's	(Helemaal) niet bezorgd	29,9%	22,8%	18,2%	1/3	
	Tussen beide	39,8%	20,1%	25,8%	1/2, 1/3	
	(Heel) bezorgd	30,4%	57,1%	55,9%	1/2, 1/3	
Zure regen	(Helemaal) niet bezorgd	16,9%	15,9%	16,2%		
	Tussen beide	39,5%	36,3%	28,0%	1/3	
	(Heel) bezorgd	43,7%	47,8%	55,8%	1/3	
Watervervuiling	(Helemaal) niet bezorgd	5,9%	3,9%	2,2%	1/3	
	Tussen beide	22,6%	10,7%	15,3%	1/2, 1/3	
	(Heel) bezorgd	71,5%	85,4%	82,6%	1/2, 1/3	
Verdwijning van planten en dieren	(Helemaal) niet bezorgd	8,2%	5,9%	8,5%		
	Tussen beide	23,5%	18,9%	15,0%	1/3	
	(Heel) bezorgd	68,3%	75,2%	76,5%	1/3	
Radioactief afval	(Helemaal) niet bezorgd	8,8%	6,5%	4,5%	1/3	
	Tussen beide	16,4%	18,6%	20,7%		
	(Heel) bezorgd	74,8%	74,8%	74,8%		
Het gebruik van pesticiden	(Helemaal) niet bezorgd	11,7%	7,0%	5,9%	1/3	
	Tussen beide	28,8%	20,6%	18,0%	1/3	
	(Heel) bezorgd	59,6%	72,4%	76,1%	1/2, 1/3	
De afvalberg	(Helemaal) niet bezorgd	7,0%	6,3%	4,4%		
	Tussen beide	32,4%	22,0%	21,5%	1/3	
	(Heel) bezorgd	60,6%	71,6%	74,2%	1/3	
		5 centra (1)	Steden (2)	Kleine lok. (3)	Landelijk (4)	
Watervervuiling	(Helemaal) niet bezorgd	3,6%	3,1%	7,8%	2,8%	3/4
	Tussen beide	15,1%	25,4%	19,2%	20,0%	1/2
	(Heel) bezorgd	81,3%	71,5%	73,0%	77,2%	1/2, 1/3
De afvalberg	(Helemaal) niet bezorgd	5,4%	5,0%	7,3%	6,0%	
	Tussen beide	20,9%	33,5%	31,1%	28,4%	1/2, 1/3
	(Heel) bezorgd	73,7%	61,5%	61,6%	65,6%	1/2, 1/3

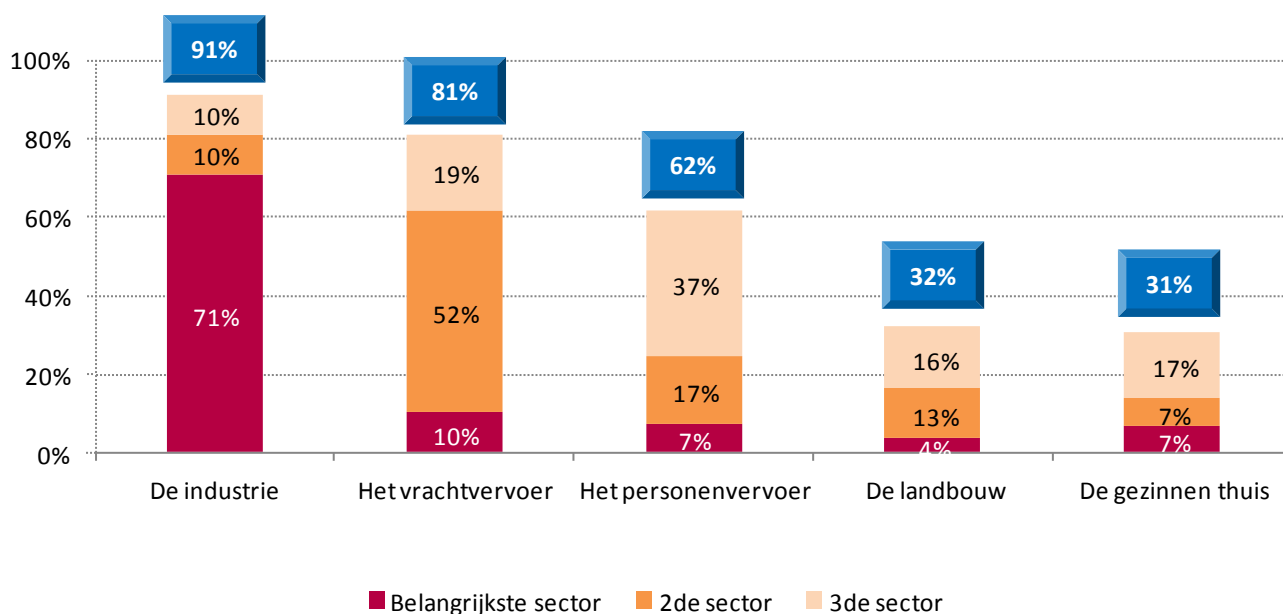
3.2.2 Betrokkenheid

3.2.2.1 BETROKKENHEID VAN DE ACTOREN

Een doelstelling van deze enquête was na te gaan waar de Belgen zich als individu, als gezin positioneren in de klimaatproblematiek. Met andere woorden in welke mate erkennen ze hun bijdrage als individu of als gezin aan klimaatverandering?

Uit de resultaten blijkt dat de Belgen in de eerste plaats “de anderen” met de vinger wijzen in de klimaatproblematiek. Slechts 31% van de ondervraagden vermeldt de gezinnen thuis als invloed op de klimaatverandering, bovendien het vaakst als derde belangrijkste sector. De Belgen zien voornamelijk de industrie (91%) als meest invloedrijke sector, gevolgd door het vrachtwervoer (81%) en het personenvervoer (62%).

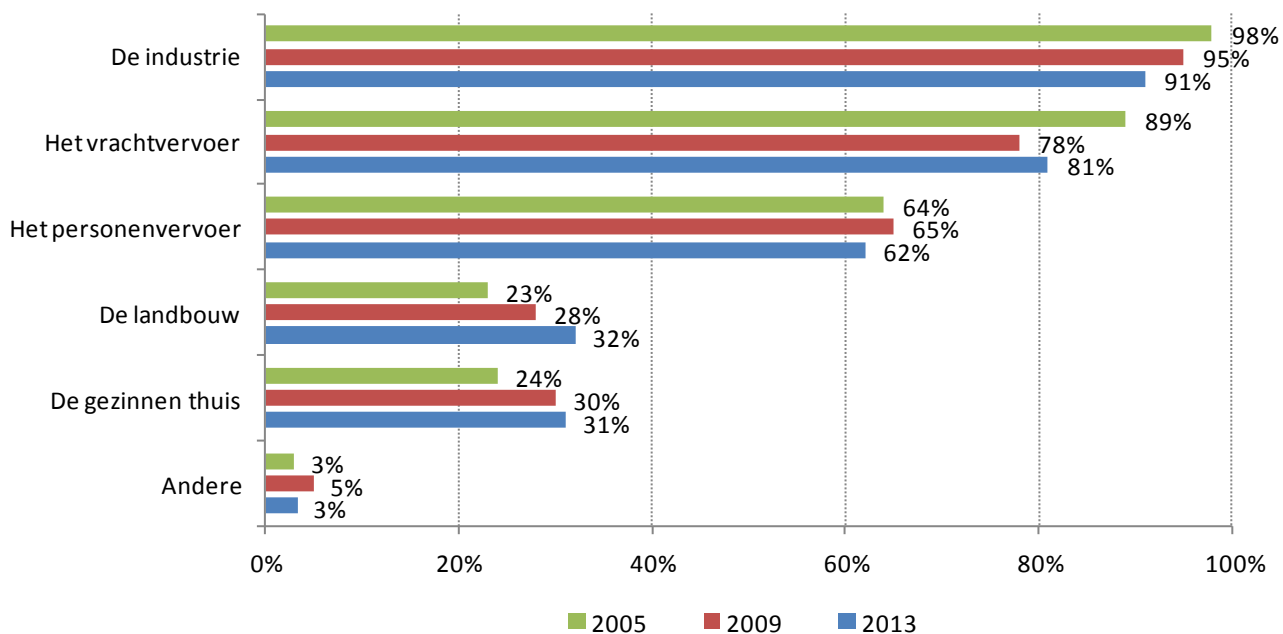
Grafiek 10 – Vraag 6: Wie/wat beïnvloedt volgens u in België het meest de klimaatverandering? (1)

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

De huidige resultaten zijn over het algemeen vergelijkbaar met de voorgaande klimaatenquêtes. De verminderde invloed die men toekent aan de industrie zet zich gestaag verder, terwijl de invloed die men toekent aan de gezinnen thuis en de landbouw opnieuw lichtjes stijgt.

Grafiek 11 – Vraag 6: Wie/wat beïnvloedt volgens u in België het meest de klimaatverandering? (2)

De verschillen naar geslacht en leeftijd zijn beperkt. We kunnen enkel een significant verschil vaststellen tussen de 16- tot 35-jarigen en de 56- tot 75-jarigen voor wat betreft de invloed die ze toekennen aan de industrie: volgens eerstgenoemde heeft de industrie meer invloed. Beschouwd naar regio, zien we dat de Vlamingen meer invloed toeschrijven aan het vrachtvervoer, maar significant minder aan de gezinnen thuis en de landbouw in vergelijking met de inwoners uit Wallonië. Verder stellen we vast dat de inwoners uit de grote centrumsteden (Antwerpen, Gent, Luik, Charleroi, Brussel) minder vaak het personenvervoer en de industrie vermelden als sectoren die het meest de klimaatverandering beïnvloeden.

Tabel 7: V6, significante verschillen naar subgroepen

	Percentages			Significante verschillen	
	16-35j (1)	36-55j (2)	56-75j (3)		
Leeftijd					
De industrie	92,2%	88,0%	83,8%	1/3	
Regio	Noord (1)	Brussel (2)	Zuid (3)		
De gezinnen thuis	26,0%	36,5%	33,6%	1/3	
Het vrachtvervoer	81,1%	70,7%	70,9%	1/2, 1/3	
De landbouw	26,8%	35,6%	35,9%	1/3	
Urbanisatie	5 centra (1)	Steden (2)	Kleine lok. (3)	Landelijk (4)	
Het personenvervoer	52,0%	57,4%	64,0%	59,3%	1/3
De industrie	82,9%	89,0%	89,9%	90,0%	1/3, 1/4

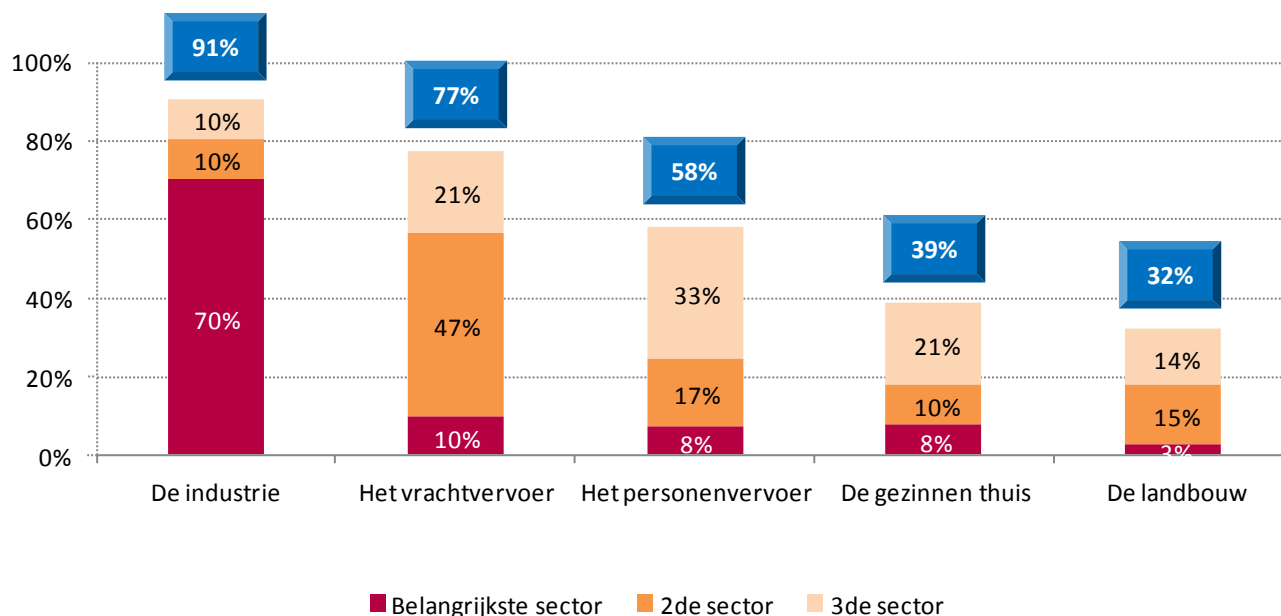
3.2.2.2 PERCEPTIE VAN VERANTWOORDELIJKHEID

Naast de vraag wie in België het meeste bijdraagt tot klimaatverandering, werd er eveneens gepeild naar de sectoren die de komende jaren in België de grootste inspanningen moeten leveren om dit probleem tegen te gaan.

De perceptie van de verantwoordelijkheid werd op een soortgelijke manier bepaald als de betrokkenheid van de actoren. Aan de respondenten werd dus gevraagd aan te geven wie of wat de meeste inspanning dient te leveren tot klimaatverandering door het geven van een cijfer van 1 tot 3, waarbij een 1 wordt gegeven aan de sector waarvan ze denken dat die de grootste inspanningen moet leveren.

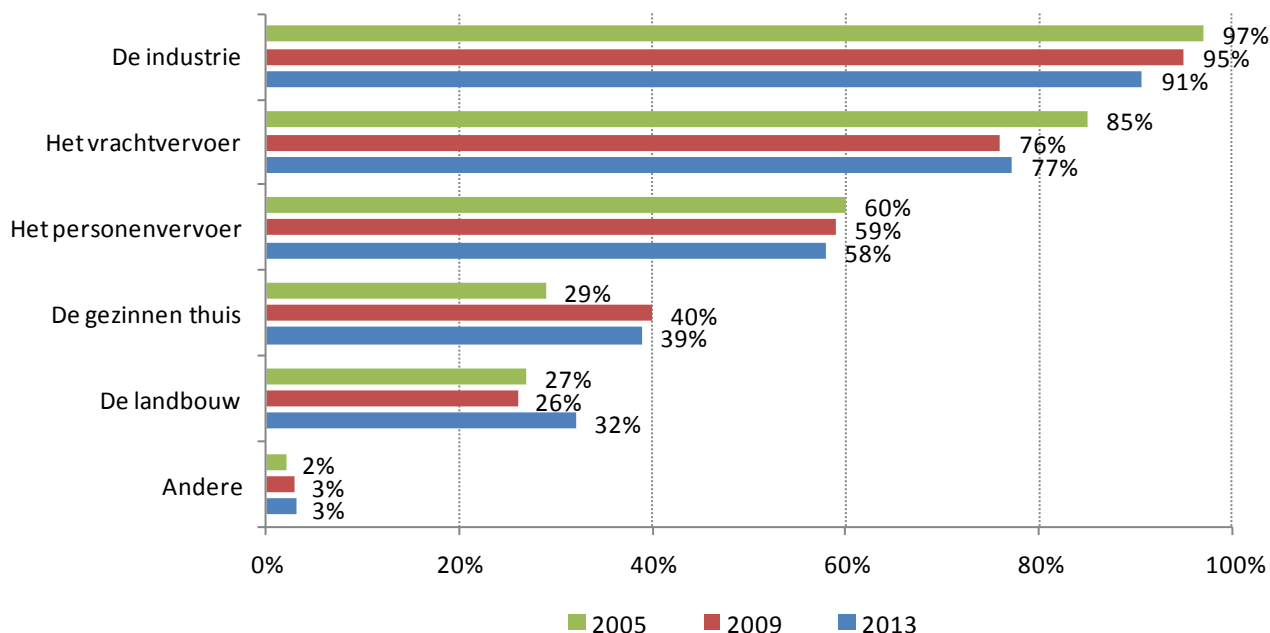
Opnieuw leren de resultaten ons dat Belgen eerder de “anderen” aanwijzen om de klimaatproblematiek aan te pakken. De meeste Belgen zien namelijk de industrie (91%) als sector die de grootste inspanningen zal moeten leveren om de klimaatverandering tegen te gaan, op de tweede plaats zetten zij het vrachtvervoer (77%) en vervolgens het personenvervoer (58%). Toch stelt 39% van de Belgen dat de gezinnen thuis ook hun steentje moeten bijdragen.

Grafiek 12 – Vraag 14: Wie/wat moeten volgens u in de komende jaren in België de grootste inspanningen leveren om klimaatveranderingen tegen te gaan? (1)

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

Grafiek 13 – Vraag 14: Wie/wat moeten volgens u in de komende jaren in België de grootste inspanningen leveren om klimaatveranderingen tegen te gaan? (2)

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. 'missings'.

Over het algemeen kunnen voor de bestudeerde subgroepen weinig significante verschillen worden vastgesteld. We zien enkel dat de jongste respondenten (16-35j) meer de industrie aanduiden als sector die de komende jaren de grootste inspanning moet leveren, dat Vlamingen meer naar het vrachtovervoer kijken maar minder naar de gezinnen thuis en dat de inwoners uit de 5 centrumsteden vaker de landbouw antwoorden dan de inwoners uit de kleine lokaliteiten.

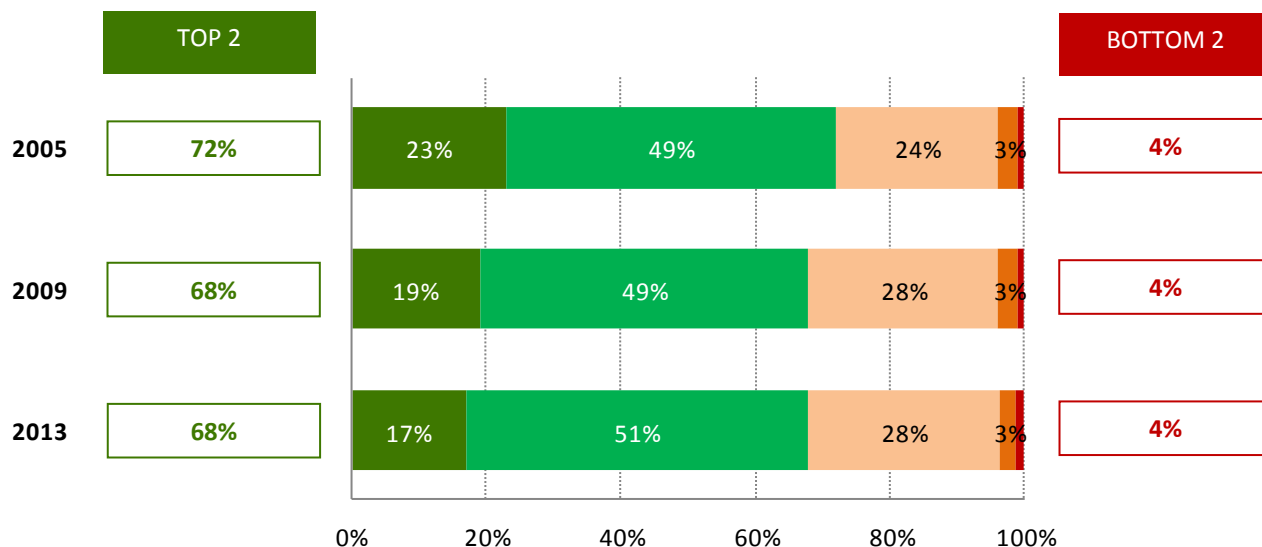
Tabel 8: V14, significante verschillen naar subgroepen

	Percentages				Significante verschillen
	16-35j (1)	36-55j (2)	56-75j (3)		
Leeftijd					
De industrie	94,3%	88,6%	86,3%		1/2, 1/3
Regio					
De gezinnen thuis	34,3%	49,8%	42,0%		1/2, 1/3
Het vrachtovervoer	79,3%	64,2%	70,7%		1/2, 1/3
Urbanisatie					
De landbouw	37,8%	33,1%	27,1%	29,1%	1/3

3.2.2.3 INTERESSE IN HET MILIEU EN MILIEUPROBLEMATIEK

Ook werd er gepeild naar de interesse van de Belgen in het milieu en de milieuproblematiek. Daartoe werd de volgende vraag gesteld: 'In welke mate bent u geïnteresseerd in het milieu en de milieuproblematiek?'. Onderstaande grafiek geeft de resultaten weer, evenals de vergelijking met de resultaten van de voorgaande klimaatonderzoeken. Het aantal (heel) geïnteresseerden in het milieu en de milieuproblematiek bleef stabiel ten opzichte van 2009.

Grafiek 14 – Vraag 27: In welke mate bent u geïnteresseerd in het milieu en de milieuproblematiek?

■ Heel geïnteresseerd ■ Geïnteresseerd ■ Tussen beide ■ Niet geïnteresseerd ■ Helemaal niet geïnteresseerd

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. 'missings'.

Onderstaande tabel leert ons o.a. dat de 36- tot 55-jarigen meer interesse tonen in het milieu en de milieuproblematiek dan de 16- tot 35-jarigen en de inwoners van de grote centra meer geïnteresseerd zijn dan de inwoners uit de steden en kleine lokaliteiten.

Tabel 9: V27, significante verschillen naar subgroepen

	Percentages						Significante verschillen
	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)		
Leeftijd							
(Helemaal) niet geïnteresseerd	5,5%		2,3%		3,8%		1/2
Tussen beide	30,6%		26,4%		28,8%		
(Heel) geïnteresseerd	64,0%		71,3%		67,4%		1/2
Opleidingsniveau	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
(Helemaal) niet geïnteresseerd	7,4%	4,8%	4,2%	3,2%	1,8%	2,5%	1/5
Tussen beide	33,5%	29,5%	33,5%	31,2%	23,1%	17,8%	1/6
(Heel) geïnteresseerd	59,1%	65,7%	62,3%	65,6%	75,1%	79,7%	1/5-6, 3/6
Urbanisatie	5 centra (1)		Steden (2)		Kleine lok. (3)		Landelijk (4)
(Helemaal) niet geïnteresseerd	3,2%		4,3%		5,5%		2,2%
Tussen beide	21,2%		31,3%		32,4%		29,3%
(Heel) geïnteresseerd	75,6%		64,4%		62,1%		68,6%